

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 21/2019-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 18 D 22/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. mája 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ku ktorému

malo dôjsť postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 D 22/2012 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka namieta dĺžku trvania dedičského konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 18 D 22/2012. V podstatnej časti svojej sťažnosti uvádza, že „Uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 12.06.2012, č. k. 18D/22/2012-4, bolo začaté konanie v dedičskej veci po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zomr. [REDAKOVANÉ]. Vykonaním úkonov vo veci prejednávania dedičstva bola poverená ako súdna komisárka notárka [REDAKOVANÉ] (ďalej ako notárka).

Dňa 25.07.2013 vydal Okresný súd Nitra Uznesenie, č. k. 18D/22/2012-68, Dnot 88/2012, ktorým potvrdil nadobudnutie dedičstva zákonným dedičom podľa dedičských podielov, nakoľko medzi nimi nedošlo k dohode o vypořádání dedičstva. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Nitre, Uznesením č. k. 25CoD/12/2013-87 zo dňa 31.03.2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 12.06.2014, zrušil uznesenie a vec vrátil porušovateľovi na ďalšie konanie.

Po štyroch rokoch neskončenia konania, sťažovateľka podala Sťažnosť na postup notárky ako súdneho komisára zo dňa 03.10.2016 ako aj Žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prieťahy v dedičskom konaní zo dňa 20.12.2016, v ktorých namietala neprimeranosť trvania samotného konania a vznik nedôvodne vytváraných prieťahov. Táto sťažnosť ako aj následná žiadosť sťažovateľky boli zo strany súdov oboch inšancií vybavené ako neopodstatnené v tom zmysle, že neboli zistené pochybenia zo strany notárky.

Dňa 11.12.2017 vydal Okresný súd Nitra Uznesenie č. k. 18D/22/2012-219, ktorým vypořiadal bezpodielové spoluvlastníctvo poručiteľa a sťažovateľky ako pozostalej manželky, proti ktorému sťažovateľka podala Odvolanie zo dňa 05.03.2018.

Uvedené úkony sú posledné známe, ktoré notárka resp. Okresný súd Nitra v tejto dedičskej veci urobili. Doposiaľ vo veci však nebolo opätovne rozhodnuté.

Z uvedeného skutkového stavu tak preukázateľne vyplýva, že konanie pred notárkou, resp. Okresným súdom Nitra, ako príslušným súdom, ktorý ju poveril na konanie o dedičstve po poručiteľovi, trvá viac ako 6 rokov a to bez zavinenia sťažovateľky, keďže je

zrejme, že sťažovateľka je v konaní aktívna a má vyslovený záujem na odstránení právnej neistoty, ktorá u nej trvá výlučne z dôvodov na strane notárky ako súdneho komisára.“.

3. S ohľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

4. Ústavný súd v okolnostiach danej veci považoval za vhodné doručiť sťažnosť označenému porušovateľovi (okresný súd) ešte v prípravnej fáze a zároveň ho požiadal o zaujatie stanoviska k opodstatnenosti sťažnosti a zaslaniu kompletného spisového materiálu. Okresný súd sa k sťažnosti vyjadril podaním sp. zn. Spr 875/2018 z 28. augusta 2018, doručeným ústavnému súdu 13. septembra 2018, pričom v relevantnej časti svojho stanoviska uviedol, že zákonná úprava ukladá súdnemu komisárovi povinnosť zistiť poručením majetok a dlhy a na tento účel vykonať potrebné šetrenia. Na základe rôznych a neúplných tvrdení dedičov uvádzaných v konaní bolo potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie, pričom „*dedičia neposkytovali potrebnú súčinnosť v konaní, keď na výzvy notárky reagovali oneskorene a požadované listiny predkladali až po urgenciách, čo tiež výrazne ovplyvnilo dĺžku konania. Sťažovateľka [REDAKOVANÉ] podala na súd viacero sťažností na prietahy v konaní súdnej komisárky vo veci sp. zn. 18D/22/2012, Dnot 88/2012, ktoré boli prešetrené ako neopodstatnené, nakoľko z obsahu spisového materiálu neboli zistené zbytočné prietahy zapríčinené nečinnosťou súdnej komisárky. Rovnaký záver prijal aj Krajský súd v Nitre, ktorý z dôvodu nespokojnosti sťažovateľky s vybavením sťažnosti, prešetroval v zmysle § 67 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z., vybavenie sťažnosti predsedom okresného súdu. Dávam tiež do pozornosti, že s ohľadom na celkovú dĺžku dedičského konania bolo v predmetnej veci prijaté opatrenie, na základe ktorého som priebeh konania v pravidelných intervaloch sledovala a vyžadovala od súdnej komisárky správy o vykonávaných úkonoch v predmetnej dedičskej veci.“.*

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Ústavný súd môže

pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

10. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priesťahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

11. Podstatou sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je uplatnenie nároku sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 18 D 22/2012, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne skončené, v dôsledku čoho malo byť porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priesťahov a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aby bola jeho záležitosť v primeranej lehote prejednaná.

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno posudzovať spoločne.

14. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

15. Sťažovateľka vidí porušenie označených práv v prieťahoch v konaní spôsobených súdnou komisárkou, za konanie ktorej zodpovedá okresný súd.

16. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 18 D 22/2012 zistil pre rozhodnutie vo veci tieto rozhodujúce skutočnosti:

Na základe oznámenia o úmrtí nebohého [REDAKOVANÉ] (zomrelého [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] doručeného okresnému súdu 6. júna 2012 okresný súd uznesením z 12. júna 2012 začal konanie v dedičskej veci po poručiťovi [REDAKOVANÉ] pod pridelenou sp. zn. 18 D 22/2012. Okresný súd podľa § 38 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“) 12. júna 2012 poveril notárku [REDAKOVANÉ], aby ako súdny komisár vykonala potrebné úkony vo veci prejednaní dedičstva po poručiťovi. Notárka 9. júla 2012 spísala zápisnicu o predbežnom vyšetrení, ktorého sa zúčastnila manželka poručiťa. Poverená notárka ďalej vykonávala úkony v dedičskej veci.

Prvé pojednávanie vo veci konajúce sa 18. septembra 2012 bolo odročené na účel ďalšieho zisťovania majetku patriaceho do dedičstva po poručiťovi.

Sťažovateľka poverila 5. februára 2013 advokáta [REDAKOVANÉ] na jej zastupovanie v dedičskom konaní.

Pojednávanie stanovené notárkou na 7. február 2013 bolo odročené na neurčito na žiadosť dedičov – detí poručiťa na účel poverenia advokáta na ich zastupovanie v konaní.

Ďalšie pojednávanie konajúce sa 4. apríla 2013 bolo opätovne na žiadosť dedičov poručiťa odročené na 25. apríl 2013.

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným notárke 25. apríla 2013 oznámil, že po dohode s klientkou ukončil jej právne zastupovanie.

Na pojednávaní 18. júna 2013 boli účastníci konania oboznámení s návrhom uznesenia o dedičstve, ktorým okresný súd potvrdí nadobudnutie dedičstva dedičom podľa dedičských podielov.

Okresný súd vydal v predmetnej veci 25. júla 2013 uznesenie, ktorým potvrdil nadobudnutie dedičstva zákonným dedičom podľa dedičských podielov, pretože medzi nimi nedošlo k dohode o vyporiadaní dedičstva.

Sťažovateľka po doručení uznesenia splnomocnila na zastupovanie Advokátsku kanceláriu [REDAKOVANÉ], ktorá v jej mene podala proti uzneseniu o dedičstve odvolanie.

Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 31. marca 2014 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podaním zo 6. januára 2015 adresovaným a doručeným Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky 9. januára 2015 sťažovateľka namietala priet'ahy v dedičskom konaní.

Na pojednávaní 5. júna 2015 boli účastníci konania upovedomení aj o tom, že nevybavené veci po pôvodne poverenej notárke [REDAKOVANÉ] prevzala notárka so sídlom v Nitre, [REDAKOVANÉ].

V rámci ďalšieho šetrenia majetku po poručiteľovi boli poverenou notárkou vykonané okrem iných úkonov aj pojednávania, a to 28. januára 2016, 20. júna 2016, 31. januára 2017, 16. júna 2017.

Podaním z 19. mája 2016 právna zástupkyňa sťažovateľky oznámila, že sťažovateľka na jej zastupovaní netrvá, a preto ju nebude ďalej zastupovať.

Splnomocnením z 1. júna 2016 splnomocnila sťažovateľka na zastupovanie v dedičskom konaní advokáta JUDr. Pavla Gráčika.

Proti postupu notárky sťažovateľka podala opätovne 4. októbra 2016 sťažnosť adresovanú predsedníčke okresného súdu.

Okresný súd vydal v predmetnej veci 11. decembra 2017 uznesenie, ktorým vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo poručiteľa a pozostalej manželky, proti ktorému sa sťažovateľka odvolala.

Ústavnému súdu bola 21. mája 2018 doručená sťažnosť sťažovateľky, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní.

O odvolaní rozhodol krajský súd uznesením z 31. augusta 2018, ktorým rozhodnutie okresného súdu potvrdil, toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. novembra 2018.

17. Ústavný súd po zhodnotení priebehu namietaného konania konštatuje, že bolo zdĺhavé, no na druhej strane nesúhlasí s tvrdením sťažovateľky, že konanie „trvá viac ako 6 rokov a to bez zavinenia sťažovateľky, keďže je zrejmé, že sťažovateľka je v konaní

aktívna a má vyslovený záujem na odstránení právnej neistoty, ktorá u nej trvá výlučne z dôvodov na strane notárky ako súdneho komisára“.

Sťažovateľka v sťažnosti neuviedla a nenamietala žiadny konkrétny úsek konania, keď by súdna komisárka a okresný súd boli nečinní, namietala len celkovú dĺžku konania v trvaní šiestich rokov. Ústavný súd poukazuje na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu k sťažnosti sťažovateľky na prietahy v konaní, z ktorého vyplýva, že nezistila zbytočné prietahy zapríčinené konajúcou súdnou komisárkou, na dĺžku konania malo vplyv vykonanie rozsiahleho dokazovania notárkou na účel zistenia poručiťovho majetku a dlhov, pretože dedičia neposkytovali súdnej komisárke včasnú a dostatočnú súčinnosť. Ako vyplýva z predloženého súdneho spisu, predsedníčka okresného súdu sa v pravidelných trojmesačných intervaloch, a to od 20. apríla 2015 (po doručení jej prvej sťažnosti sťažovateľky na prietahy v konaní) do 27. septembra 2017 (v čase, keď jej boli doručené podklady na vydanie uznesenia o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva poručiťa a pozostalej manželky) informovala, v akom štádiu sa nachádza predmetné dedičské konanie, na účel prijatia potrebných opatrení, ak by bolo potrebné zabezpečiť plynulosť súdneho konania.

V priebehu doterajšieho konania je sťažovateľka zastúpená už tretím právnym zástupcom.

Z uznesenia krajského súdu z 31. augusta 2018 vyplýva, že sťažovateľka v priebehu konania podala niekoľko vyjadrení, pričom menila skutkové okolnosti viažuce sa k nadobudnutiu majetku počas manželstva, predložila čestné prehlásenia, ktorých hodnovernosť bola spochybnená a neoznačila majetok patriaci do bezpodielového vlastníctva manželov i napriek tomu, že ju v tomto smere zaťažovala povinnosť.

18. Ústavný súd konštatuje, že iba samotná dĺžka doterajšieho priebehu dedičského konania, na ktorú sťažovateľka v sťažnosti poukazuje, nie je dostatočným dôvodom na vyslovenie existencie zbytočných prietahov v namietanom konaní. Po preskúmaní sťažnosti a postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka namietaného konania nie je optimálna, ale vo veľkej miere sama sťažovateľka v dôsledku neposkytnutia potrebnej súčinnosti spôsobila potrebu ďalšieho,

pomerne zložitého dokazovania potrebného pre zistenie majetkových aktív a pasív dedičstva, čím prispela k jej značnému predĺženiu.

19. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že s ohľadom na celkovú dĺžku dedičského konania bolo v predmetnej veci prijaté opatrenie predsedníčkou okresného súdu, ktoré by malo byť dostatočnou zárukou zabezpečenia plynulosti aj v ďalšom priebehu namietaného konania.

20. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v namietanom dedičskom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

22. Ústavný súd napokon dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu namietaného konania dochádzalo k zbytočným priesťahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2019